

3seuskadi

Ohar metodologikoak (II. zatia)

IKERKETA PROIEKTUA: EUSKADIKO HIRUGARREN SEKTORE
SOZIALAREN LIBURU ZURIA 2024

**Martxoa
2024**

Egilea: Hirugarren Sektore Sozialeko Euskal Behatokiko lantaldea.

Parte hartu duen Behatokiko lantaldea: Iker Fernández, Lucía Merino eta Claudia Calderón.

EAEko administrazio orokorraren tresna tekniko bat da Behatokia, gizarte-zerbitzuen inguruko gaien eskumena duen Eusko Jaurlaritzako Sailaren mendekoa. Informazioa eta ezagutza biltzea, sistematizatzea, eguneratzea eta sortzea da Behatokiaren ardura, baita informazio eta ezagutza hori Hirugarren Sektore Sozialarekin lotutako eremuetan eta bertako erakunde eta sareetan hedatzea ere (Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 25.1 artikulua).

Behatokiaren argitalpen guztiak kontsultatzeko eta dohainik deskargatzeko aukera dago Behatokiaren webgunean (www.3seuskadi.eus) eta <https://ikusmirak.eus/> webgunean.

Argitalpen horien bidez, hirugarren sektore soziala hobetzen lagundu nahi dugu. Horregatik, ahalik eta gehien hedatzea eskertzen dugu eta haiek banatzea, kopiatzea eta berrerabiltzea baimentzen dugu, baldin eta diru-irabazi asmorik gabe egiten bada eta egileak aitortzen badira.

Aurkibidea

SARRERA	1
KONTSULTA KUALITATIBOAREN FASEA	2

SARRERA

Proiektuaren hiru fase edo une datoz bat ikerketa honen landa-lanarekin: aztergai dugun unibertsoa identifikatzeko fasea, erakunde kopuru esanguratsu baten ezaugarriei buruzko datu kuantitatiboak biltzeko fasea (lagina) eta pertsonen eta erakundeen lagin arrazoitu bati egindako kontsultatik abiatuta informazio kualitatiboa biltzeko fasea.

Txosten honek (II. zatia) hirugarren fasearen berri ematen du, hau da, proiektuaren landa-lan kualitatiboa, eta, horrela, xede-unibertsoaren identifikazioari buruzko ohar metodologikoen I. zatia osatzen du, baita erakunde-kopuru esanguratsu baten ezaugarriei buruzko datu kuanttiboan bilketa eta datu horien azterketa ere.

KONTSULTA KUALITATIBOAREN FASEA

Datu kuantitatiboen azterketa aberasteko, 2024ko urtariletik otsailera landa-lana egin da informazio kualitatiboa biltzeko, eta, horretarako, eztabaida-taldeak jarri dira abian Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko oinarritzko erakundeekin eta sareekin. Ahalik eta erakunde gehienak sartu nahi izan dira analisian, diagnostikoaren datuetatik abiatuta, datu horiek kontrastatuz, ñabardurak sartuz eta sektoreak datozen urteetarako dituen erronkei buruzko hausnarketa kolektiborako espazio bat sortuz.

Kontsulta kualitatiborako lagin arrazoitu bat aukeratu zen (ez probabilistikoa). Laginketa-mota horietan, ikertzaile-taldeak aukeratu egiten ditu, ikertu beharreko gaiari buruzko ezagutza edo garrantzi handiagoa dutelako, informatzaile hobetzat jotzen direnak. Hori da modurik egokiena pertsona/erakunde kopuru txiki bati kontsulta egitea eskatzen duten teknika kualitatiboekin lan egiteko. Nolanahi ere, erakunde eta pertsona parte-hartzaileen hautaketan, lehentasuna eman zitzaion ahalik eta talde heterogeneoena lortzeko, jarduerari, jarduera-eremuari, lantaldeen osaerari edo tamainari dagokienez (bolumen ekonomiko maneiatua). Horrela, azterketa kualitatiboari eta erronkak eta orientabideak ezartzeko dagokienez, Liburu Zuria erakunde-talde handi eta askotariko baten ekarpenek elikatutako eraikuntza kolektiboko prozesu baten emaitza dela esan daiteke.

5 eztabaida-talde egin dira (4 aurrez aurre eta 1 online), eta guztira Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko 46 erakunde eta saretako 50 pertsonak parte hartu dute. Aurrez aurreko eztabaida-taldeei dagokienez, talde horietako bat Sareen Sarearen sareekin izan zen, eta gainerakoak lurralde historiko bakoitzean egin ziren. Talde horietako bakoitzean Bizkaiko, Gipuzkoako eta Arabako erakunde ugari bildu ziren.

Online eztabaida-taldea ez zegoen aurreikusita hasieran, baina lurralde historiko bakoitzean aurrez aurreko eztabaida-taldean parte hartzea ezinezkoa zitzaien erakundeen interesa ikusita, eztabaida-talde gehigarri bat egitea erabaki zen, formatu batean, hiru lurralde historikoetako hainbat erakunderi deialdia egiteko.

Aurrez aurreko saio bakoitzak 3 orduko iraupena izan zuen, eta online saioak 2 ordukoa. Horietan guztietan, datu kuantitatiboen aurrerapena aurkeztu zen, eta honako hauetara bideratutako hausnarketa egin zen:

- a) adostasun- eta desadostasun-puntuak identifikatzea;
- b) diagnostiko kuantitatiboa hobetzeko, zabaltzeko, zehazteko eta zuzentzeko ekarpenak jasotzea;
- c) gogoeta sortzea eta ideiak aberastea;
- d) eta erronkak eta orientabideak identifikatzea.

Horretarako, saioak honela egituratu ziren:

- a) Datu kuantitatibo nagusiak aurkeztu ziren:
 - a. Txostena antolatuta dagoen 7 kapitulu tematikoetako bakoitzaren datu nagusiak berrikusi ziren: identitatea, jarduera, pertsonak, baliabide ekonomikoak, kudeaketa eta komunikaziorako tresnak, kanpo-harremanak eta sektorearen harremana eta egoera. Iritziak partekatu ziren eta elkarrekin hausnartu zen.

- b. Txostenaren kapitulu bakoitzaren 2019ko eta 2023ko datuen konparazio-azterketa aurkeztu zen, EHSSk azken 4 urteetan izan duen bilakaera ikusteko aukera ematen zuena.

b) 2020ko EHSSren Liburu Zurian identifikatutako erronkak aurkeztu eta eztabaidatu ziren, gaurkotasuna eta egokitasuna berrikusteko, beharrezkoa izanez gero ñabardurak gehitzeko eta orain arte jaso gabeko erronka berriak formulatzeko.

Saioetan landu ziren ideia nabarmenetako batzuk honako hauek izan ziren:

- EHSSko erakundeek jarduerak eragin nabarmena izan zuen pandemiaren ondorioz. Horren ostean, presentzialtasuna erakundeek jarduerara eta zerbitzuetara itzuli da, baina pandemian konfinamenduari eta murrizketari aurre egiteko sartutako elementu batzuek bere horretan jarraitu dute. Arreta-ereduei dagokienez, alde batetik, presentzialtasuna funtsezkoa izan da hartzaileei laguntzeko.
- Bestalde, pandemiaren ondorioz, tresna digitalak txertatu behar izan ziren erakundeetan, barne-funtzionamendurako, baina baita mugikortasun-murrizketek eragin handia izan zuten arreta bermatzeko ere. Horrela, aukera berriak aurkitu ziren hartzaileekin harremanetan egoteko, online formatuko jarduerak eskaintzeko, jardueretarako edo estimulaziorako gailuak erabiltzeko, eta abar, denboran iraun dutenak eta erakundeek beren zerbitzuen hedapenean sartu dituztenak.
- Pandemiak agerian utzi zituen, halaber, egitura soziodemografikoarekin edo ekonomiaren eraldaketa digitalarekin eta, zentzu zabalean, gizartean dituen ondorioekin lotutako hainbat elementu, hala nola biztanleriaren zahartzea, nahi gabeko bakardade-egoeren hazkundea, eten digital iraunkorra edo osasun mentaleko arazoak dituzten pertsonen ehunekoaren igoera. Horiek erronka sozial berriak dira, erantzun berritzaileak behar dituztenak, eta Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala ekarpen esanguratsua egiten ari da.
- Erakundeek identifikatzen dute artatzen dituzten pertsonen kopuruak gora egin duela, premia edo egoera larriagoek, gainjarriek edo gorabideek bultzatuta, baina baita sektorearen lana gizarteak gero eta gehiago aintzatesten duelako ere. Kasu askotan, pertsonak zuzenean jotzen dute erakundeetara, eta hortik eskaintzen zaie baliabideei eta zerbitzuei buruzko informazioa eta orientazioa. Hartzaileekiko eta, oro har, biztanleekiko hurbiltasuna eta hurbiltasuna direla eta, galdu egiten da hurbiltzeko eta informazioa eskatzeko beldurra.
- Erakundeek ahalegina egin dute dohaintzetan finantzaketa-bide bat bilatzeko, eta hainbat ekintza landu dituzte, hala nola crowdfunding kanpaina espezifikoak, kausa zehatzetarako bizum bidezko dohaintzak, eta abar. Horren bidez, dohaintza puntuala eta proiektu jakin baterako konpromisoa hartu nahi duen pertsona-profil bat erakarri nahi dute, ez hainbeste modu egonkor eta erregularrean erakunde batekin, baizik eta zehatzago eta puntualago proiektuekin edo kausekin. Bestalde, komunikazio-tresna digitalek bide berri horiek esploratzeko eta herritarrekin loturak sortzeko aukera eman diete erakundeei, eta, horrekin, beren ekintza-eremua zabaltzeko dute.
- Badirudi profesionalizazioak lotura estua duela erakundeak bizitzen ari diren jardueraren espezializazioarekin, eta espezializazio hori hainbat faktorek bultzatzen dute. Alde

batetik, zerbitzuen espezializazioa, neurri batean, erakundeek beraiek bultzatzen dute; izan ere, gero eta arreta espezializatuagoa eta integralagoa eskaini nahi diete hartzaileei, eta horiek, aldi berean, arretan espezializatzea eskatzen dute, gero eta eskaera eta premia espezifikagoekin, etab.

- Profesionalizazioaz eta espezializazioaz gain, erakundeetako lantaldeak jarduera bizkortzen ari dira. Bereziki pandemiak bultzatuta, baina ziurrenik alde aurretik sortuta, erakundeek sentitzen dute eguneroko jardueraren erritmo azkarra, non zereginak, bilerak, kudeaketak, prozedurak eta abar etengabe gainjartzen eta gehitzen diren, modu kezkagarrian eragiten ari dela ordaindutako pertsonengan. Sektoreko erakundeak kezkatuta daude beren taldeetan ikusten ari diren absentismo-tasengatik eta ordaindutako pertsonen osasun mentalagatik.
- EHSSko erakundeek kezka nagusietako bat aurrekontuen ziurgabetasunarekin lotuta dago. Finantziarioa aldarra denez, erakundeek ziurgabetasun-maila handiko agertokiak marraztu behar dituzte urtero. Badirudi ezegonkortasun hori urte batetik bestera nabarmen alda daitezkeen finantzaketa-iturri zehatz batzuetatik datorrela nagusiki, hala nola dirulaguntzetatik (publikoak edo pribatuak), dohaintzetatik (bereziki puntualak) edo produktuen salmentatik. Bestalde, finantzabide batzuetan izandako atzerapenak diruzaintzako tentsioak izatera behartzen dituzte erakundeak.
- Kudeaketa-tresnei dagokienez, horiek txertatzeak, markoak edo eskakizunak sartzeak eta horiek egunean mantentzeak kostu eta dedikazio handia dakarkie EHSSko erakundeei. Tresna horien kudeaketak giza baliabideak eta denbora-baliabideak kontsumitzen ditu, eta nolabaiteko erakunde-egitura behar da horiek gauzatu ahal izateko.
- Horrez gain, kezka bat dago erakundeek kudeaketaren finantzaketarekin: alde batetik, zaila delako kudeaketa-tresnei aurrekontu-zuzkidura doitu eta errealista bat egitea, hain zuzen ere kudeaketa horretako asko nekez aurreikus edo programatu daitekeelako alde aurretik. Eta, bestetik, erakundeek kudeaketari aurre egiteko finantzaketa espezifikorik ez dagoelako.